

Manikűröztet a drágám

Rossz volt a napom, zavaros és zűrös,
de azt mondtad a telefonban,
hogy rohannod kell, mert vár a manikűrös,
s én nyögdelni kezdtem azonnal.

Mert valósággal felhergelődött
az a kép a képzeletemben,
ahogyan reszelgetik a körmöd,
és a lakk selyemfénye hogy rezzen,
gyengédséggel.

Én ott csak állok,
és nézem az arcosótálad,
mint valami részeg,
hogy kiigyalak belőle Téged
és az egész Mindenséget!

Koncsek József fordítása

Éjszaka

Csodálatos kézirat az éj,
Én meg silabizálom mohón,
S hallgatom, ahogy túl a kozmikus mezőn
földöntúlnani hársfa zenél,
S alatta egy földöntúlnani tavon,
Kószálva sorjázó csillagokon,
Ismeretlen szem sugara oson:
Egy nőé, ki felelte otthonát tán,
S találkozunk, lehet, egy közös sornál?

Lucifer gyűrűje

Lucifer úr ékköves gyűrűje –
mily különös fényel
sziporkázol.
Talán mert utójára.

Cseh Károly fordításai

Honosított mítoszok

Ritkán adatik meg, hogy egy tősgyökeres orosz költő más, de tőle korántsem idegen nép történelméből, lelkületéből láttasson valamit lírájában.

A hatvanegy éves Leonyid Volodarszkij sajátos módon előnyben részesíti a magyar történelmet. *Tizenegy álom* (Orosz hősköltemény a magyarok nándorfehérvári nagy győzelméről) címmel kisépessz írt a diadal ötszázötvenedik évfordulójáról, s ezt Marosi Lajos fordította magyarra bravúrosan. Túl ezen emléket állít hőseinknek, történelmi, legendás személyiségeinknek, mi több, Vörönyezs alatt elesett katonáinknak is, s ebbéli tevékenységéért kapta meg az MTA Füst Milán fordítói nagydíját.

Látóköre azonban szélesebb, távlatosabb: transzcendens összeurópai. Mítikus és keresztény motívumok ötvöződnek nála orosz elemekkel. Valamiféle, már-már földöntúlivá felfokozott, messiási várakozás lengi körül opuszait. Pontosabban: maguk a sorok sugározzák ezt (pl. a *Földrengések és cunamik korában* című versében). Vissza-visszatérő (jel)képei – mint a *Grál Kehely*, a *Feltámadás*, a *(Világ)karnevál*, a *Moszkva* – nem ismétlődések, inkább megerősítések. Bibliikus atmoszféra, zoltáros hang eleyedik többször a köves-rögös realizmussal, és kap groteszk felhangot. A meghittség, a belülről látás, a kikristályosodott meggyőződés ellenére is sokszor „kipörög” a vers. A legmélyebb istenhitből is fel-felsötétlik incselkedően az „ördögfül”. Legalább is mindig ott sejlik ez a kísértés, már csak azért is, mert Volodarszkij – szimbolikusan szólva – szárnyas elrugaskodásai közepette is hordozza a földit.

Eredendően moszkvai lévén (alkatából adódóan is a Szentpétervár és Moszkva közötti rivalizálásban az utóbbi mellett teszi le a voksot) szinte már törvényszerűen sokat őriz a régiek megváltó hitéből és a nagy orosz lélekből. Meg a mai maszk-ido rejtetten ragyogó fényéből is (a *Farsangi maszkban szálló* című verse). Imígyen csillan egymásra tradíció és modernség, olykor beárnyékolta bár, de sosem törten. Külön tanulmányt érdemelne a fényben rejtekezés is költészetében.

Néha tipikusan honi irodalmi (bulgakovi) mozzanatokot, példákat aktualizál egyénivé, önmagára alkalmazva (a *Margariita nélkül a Mester* című vers), néha fővárosa kétarcú(latú)ságát (a *Janus-arcú Moszkva* című vers), vagy a káosz(ok)ban kifejeződött értékét-fényét jeleníti meg (a *Történelmi* című vers).

Máskor nyugat-európai kultúrkörből vett motívumokat honosít oroszra. Fagyból megszülető orosz Parsifalról, Grál Kehelyről, világló, majdani új Városról, hárfát illető Trisztánról, vagy éppen a keleti(bb) „orosz próféta” fehérítő Hattyú-Cárnőjéről énekel, való és mítosz határán lebegve.

Mind mondandóban, mind stílusban a finom áthajlás jellemzi. A klasszikusan zárt formákban Szabó Lőrinc-szerű enjambement-nokkal munkálkodik, s így amellet, hogy meglendülnek, egyúttal „lavináznak” is sorai. Nem állókép-líra ez: „mozgósított” metaforák, igék segítségével a csodákat áhító-váró lélek hullámszerűen rendeltetett meg- és felmutatni.

Cseh Károly